

A hereditas iacens jogi természetete.

(Vége.)

III.

A dolog természetét ily hiven visszatükröző római felfogás a jogtudomány jelen stadiumában kétségkívül csak pártolóra találhat, elvetendő levén ott minden mesterkélttség, hol a természetes állapot a jog követelményeinek megfelel.

Mai jogfelfogásunk szerint ugyanis a nyugvó hagyaték uratlansága, helyesebben, alany nélkülsége még kevésbé, mint a római jogrendben, akadályozhatja annak mint vagyonegésznek fenmaradását s azon képességét, hogy jogaiban növekvést vagy új követelések szenvedőleges vállalása által apadást tapasztaljon.

A hagyaték vagyonegész. Miből áll pedig a vagyon, annak egésze?

Az által, hogy a jog bizonyos életviszonyokat mint valamely személyt illetőket elismer, azok jogviszonyokká lesznek, melyekből nekik megfelelő jogok, illetőleg harmadik személyek kötelezettségei azoknak sértésétől tartózkodásra szülemenek. Ezen jogviszonyok az alapjukul szolgáló életviszonyok különbözéséhez képest azután közelebbi meghatározást nyernek és lesznek: személyi-, családi- és vagyoni (dologi és kötelezettségi) jogviszonyokká, mely utóbbiak összesége: a vagyonegész. Mint egyáltalában minden magánjognak keletkezésénél, úgy a vagyonjogokéinál is a fősúly mindig azoknak a jogrend általi elismerésére fektetendő, azaz: arra, hogy a jog megengedi, miszerint valamely személynek bizonyos, meghatározott tárgyhoz viszonyában ennek akarata olyképp nyilvánulhasson, hogy azt a többi akaratok is elismerni tartozzanak. Ezen elismerésnek már természeténél fogva a vagyonjogoknál olyanoknak kell lennie, hogy ne csak annak javára szolgáljon, kinél azok éppen keletkeztek, hanem abban a jogosult egyszersmind azon hatalmat is nyerje, hogy az egyszer szerzettet másra is átruházhassa. Minden következő birtokosnak az átruházottban tehát csak ugyanazon joga van, melylyel az előbbi birtokos birt, vagy másképp, az egyszer létrejött jog megszűnéseig mind csak ugyanaz marad, habár viselője, alanya közben változik.*) A jog tartalmát képező cselekvény lehetősége ennél fogva nem egy bizonyos, változhatatlan személyre szorított, nem egy bizonyos alanynak akarhatása, hanem egy a jog által általában elismert, meghatározott akarhatás, mely egyediségét és más elismert akarhatástól különbözőségét egyrésztől specialis tartalmában, másrésztől pedig a jog azon tényében bírja, mely által bizonyos körülmények, életviszonyok alapján jogi létet nyert; vagy más kifejezéssel élve: a jog tartalma valamely személy végett ugyan, de nem ezáltal létezik.**)

Ha pedig ez így áll, akkor a jogok azon idő alatt is létezhetnek, midőn a személy, alany, mely végett először létet nyertek, megszűnik, és még egyelőre nincs megállapítva az, kire átmenendők lesznek. A jogtény maga, melyen a jog tartalma alapszik, az elismerő jog által itt még nem vétetik vissza; az egyszer elismert akarhatás tovább is tart, s így maga a jog. — Beismerni kénytelen ezt mind e nézeteknek különben ellensége, Neuner is jeles munkájában, állítván, hogy már az ember életében is jogainak és kötelezettségeinek tulajdonképeni alanya nem csupán ő maga, hanem inkább „sz-

ményi vagyona“, azaz: „vagyonegessége“ (Vermögensfähigkeit).*)

Alkalmazván már most a mondottakat a vagyonegészre jogi értelemben, azaz: az egyes jogok és kötelezettségek összegére, nem lesz nehéz belátni, miként ennél is az azt egységgé alakító középpont tulajdonképen nem az emberben, hanem önmagában, azaz: a jog által vele összekötött azon elismerésben fekszik, hogy az azt alkotó részek nem csupán mint egyes különvált jogok és kötelezettségek, hanem mint vagyonegész jönnek egyuttal jogi tekintetbe. Az összetartozás fogalmára nézve különben aztán mindegy, minő szempont által vezetettett a jog annak alakításánál; teheti ezt a jog bizonyos tekintetekből valamely személyre vagy meghatározott célra. „A jog mindig bírhat anynyi souverainitással, mondja Windscheid, hogy jogok és kötelek összeségét alakíthassa, s ezzel mint meghatározott egységgel bánhasson.“**)

Igy a hereditas iacensnél kimondja a hagyatéki jogok és kötelezettségek összetartozóságát és fenmaradását a nélkül, hogy az interim egy meghatározott alanyé lenne, tisztán annak céljára, rendeltetésére való tekintetből, mely tudvalevőleg nem lehet más, mint: a successio, átszálása a hagyatékra az elhunytak jogos utódjára.***)

Ezen cél tekintetéből nem bánhat a jog sem a különben uratlan vagyonnal másképp, mint más bizonyos személy vagyonnal és ezért megtarthatja az mindazon sajátságait, melyekkel előbbi alanya halála előtt birt.

Midőn az uralkodó nézet annyira üldözi ezen időleges alanytalanságot és oly kitartó képzeleterővel követeli még folyvást a költött személyiség elfogadását a nyugvó örökségben, feledni látszik, hogy itt a tételes jogon kívül más alap el nem fogadható, melyből egyedül szabad az azt szabályozó elveket levonni.****)

*) V. ö. Neuner, Wesen u. Arten der Privatrechtsverhältnisse. 13. §. 91. old. és 15. §. 106. és k. old. Kiváló figyelmet érdemel ezen jeles tanár finom megkülönböztetése itt az u. n. anyagi (reell) és eszményi (ideell) vagyonegészről.

**) L. Kritische Ueberschau i. h.

***) Brinz, Pand. 228. §. 1000 old. „In dieser (h. iacent) haben wir jedenfalls ein Vermögen vor uns, das was immer seine Bestimmung o. sein Zweck sei, nicht verbraucht u. überhaupt nicht verwundet werden darf, sondern so lange, als es nur überhaupt hereditas iacens ist, aufbewahrt werden muss.“ (V. ö. ezen író remek kritikáját az uralkodó nézet felett u. o. 226. §. 979. és k. old.) Továbbá Demelius „Die hereditas iacens wird nicht nur als Vermögen aufrecht erhalten, ohne einer Person zu gehören, sondern zu dem Zweck wieder Personvermögen zu werden, u. deswegen auch in der Zwischenzeit einem Personenvermögen gleich.“ (Jahrbücher für d. Dogmat. IV. k. 134 old.)

****) A bölcsészeti jog, tudvalevőleg, nézetünket éppen támogatja. De a jogra sem lehet itt hivatkozni, mert már mint fentebb is megkísérlém kimutatni, a róm. jog az alanytalanságot a her. iac. nél már a legrégebb időtől fogva elismeré; és tevé ez nemcsak a nyugvó örökségnél, hanem a captivitásnál is, a captivus vagyonjogai is, sőt a visszatérés feltétele alatt még családjogai is, tehát tiszta személyjogai, bár egyelőre alany nélküliek, mindaddig fentartandóknak nyilvánítottván, míg a jus postlimum intézménye szerint vagy előbbi alanyukra szállnak vissza, vagy pedig a lex Cornelia szerint a fogságba esés időpontja a halálának vétetvén, vagyona hagyatékká és az azután mint a közönséges halálesetnél vagy örökösödés tárgyává lesz, vagy pedig csőd útján nyorend új alanyt. A közbeeső időre nézve ezen esetekben valamely képzelt alanyról sehol nem történik említés. Rabszolgák és családgyermek az azon kilátás folytán, hogy a vagyon fogságba esett urat ismét visszanyerheti, köthetnek ugyan érvényes jogügyleteket, azonban ezen jogi cselekvények mindig csak a lehető, jövő és nem valamely jelenleg létezőnek vett dominus javára történnek, innét azoknak feltételes érvénye. V. ö. fr. 18. §. 2. D. de stip. serv. (45, 3). Az időleges uratlanság tehát ép oly kevésbé lehet ok a pozitív római jog szerint a jogok és kötelezettségek megszűnésére, mint a mai jogrend szerint.

*) Ez a jogutódság fogalmából szükségképp foly, mert különben az auctor és successor jogának hasonlóságáról igen, de nem ugyanazonosságáról szólhatni.

**) V. ö. Kierulff, Theorie d. g. Civilr. 154. old. Ihering, Geist d. r. R. I. k. 204. old. Windscheid, Dio actio stb. 234. old.

Mire való itt az oly nagy phantasiát kívánó fictio; miért a természetes dolgot rá nem illő kényszeröltönybe erőszakolni? Vagy talán ha azt mondjuk: a nyugvó hagyatéki vagyon jogi személyiség, tehát az abban foglalt részek az egész vagyoni: egyebet mondunk-e, mint azt, hogy a vagyon a senkié (res nullius)? Ami csak az önmagáé, az bizony a senki másé. Midőn itt fictio után nyulunk, a tényeket a theoria elvont szabályai előtt kényszerítjük meghajolni, a helyett, hogy az alájuk nem hajló kivételes életviszonyokra nézve a szabályt változtatnók némileg, attól kivételt képezvén. Képzljük lenni azt, ami nincs és nem lenni azt, ami van, ámbár tudjuk, hogy ez a tényállást mássá nem teheti; ha az elhunyt örökhagyót élőnek képzeljük, azért bizony nem kevésbé marad ő halott, és a neki tulajdonított jogok és kötelezettségek egy halottnak tulajdonítottak.

Különbén nem hagyhatjuk említés nélkül azon körülményt sem, hogy tulajdonképen a jogi fictionának sem az a feladata, hogy ott, hol semmi sincs, valamit teremtsen, vagy valaminek létezését, tehát tárgyunknál a vagyon fenmaradását, lehetővé tegye; mert mint Brinz igen találóan megjegyzi: „Durch die Fiction wird nichts möglich. Was selbst keine Wirklichkeit hat — wie alles was fingirt wird — kann nicht als Ursache von dem, was werden und sein soll, gedacht werden.“ (Pand. §. 155. 666 old.). A hereditas iacensnél a költés által jogalany szerzendő, melyre az, mint vagyon, támaszkodhassék. Azonban azon fictió, hogy az „domina“ vagy „domini loco“ vétessék, nem szerez számára alanyt, hanem magát teszi azzá.*)

Mindezekből már eléggé kitűnik, hogy az uralkodó nézet tuzott aggodalomban szenved, midőn a nyugvó hagyatéknak mint vagyonegésznek fenmaradását csak valamely költött személy rendkívüli hatalmától várhatja.

Épen ily fölösleges e megszokott personificatio, ha a végett történik, nehogy az elhunynak kötelezettségei megszűnjenek.

Valamely obligatio két személy között nem csupán ezek egyikének akarata által keletkezik, szokták közönségesen mondani, hanem mindkettő által, azaz: azáltal, hogy a hitelező épen ezen adósnak hitelezője, az adós épen ezen hitelezőnek adósa akar lenni. Nem lehet e személyek egyikének vagy másíkanak helyére mást tenni azon akaratként mellőzése nélkül.

De mi erre, a fenebb a jogviszonyok, illetőleg jogok keletkezéséről nyilvánított alapszabályból kiindulva, ismét csak így válaszolhatunk.

Miben áll valamely obligatio? A római jogászok az obligatiót realizálhatása szempontjából fogván fel, azt a hitelező részéről mint acciót (pl. fr. 8. §. 11. Dad set. Velej. 11, 1; fr. 10. D. de A. E. et V. 19, 1), az adóséról, mint annak akaratjára vetett jogibilincset („vinculum juris“) tekinték, melynek folytán az azután a meghatározott téteményre kényszeríthetetik (pr. J. de obl. 3, 13; fr. 3 pr. D. de O. et A. 44, 7). Hogy azonban ezen jellemzésben a római jogászok csak azon alakot akarták mintegy szemléltetővé tenni, melyben a „jus obligationis“ feltűnik, de nem annak tárgyát, tartalmát

kimeríteni, ezen kételkedni nem lehet.*) Az obligatio ugyanis lényegileg csak azon hatályok szerint határozható meg, melyekben az a hitelező és adós vagyonában nyilvánul, mivel vagyonjogi természetét és különbözősét más vagyonjogoktól leginkább itt tüntetheti fel. E tekintetben igaz, hasztalan keresnénk a római jog forrásokban róla legalis definiciót, találunk azonban mindenestre oly nyilatkozatokat, melyek az obligatio ilyenmü meghatározását könnyüvé teszik. A kötelezettség által e helyek szerint a creditornak vagyonába mindig valamely követelhetés megy át: bonis adnumerabitur etiam si quid est in actionibus, habetur quod peti potest;** azaz: jog az adósnak a jog által lekötöttnek elismert oly cselekvényére, melynek pénzértéke van; mert csak erre átváltozva mondhatni azt vagyonrésznek, az adós cselekvénye különben akarata kifolyása lévén és ez által személyével oly lényeges kapcsolatban, hogy azt vagyonához passiv minőségben tartozónak venni nem lehet.***) Egy meghatározott obligatio tehát nem ezyéb azon jognál, melynek alapján az adós vagyonából a bizonyos részérték követelhető. És ez által ki van jelölve az obligatio azon hatálya is, melyet az vagyonában nyilvánít. Egy pénzérték keletkezik ugyanis ebben, mely, mivel azt a hitelező jogánál fogva, mint saját (aes suum) követelheti, nem vehető tulajdonképen az adós vagyonához tartozónak, „quia id ei abesse videtur, in quo obligatus est (fr. 28. D. de neg. gest. 3, 5), hanem csak mint „aes alienum“ jöhet már tekintetbe: „aes alienum est, quod nos aliis debemus“ fr. 213. §. 1. D. de V. S. 50, 16). És ebből ismét csak az következik, hogy már a római jogászok sem tartották az obligatiót lényegileg véve valamely alany elválaszthatlan minőségének (qualitas), mivel azonban nem azt akarjuk mondani, hogy nincsenek oly kötelezettségek, melyek csakugyan nem egyebek ennél, melyek tehát az alany megszűntével elenyésznek, de épen ez az ok is aztán, hogy azok a hagyatéki vagyon részeinek nem vétetnek.

És e római felfogást mai jogéletünkben ismét csak támogathatjuk, mert kiváltképen ma mondhatni el, hogy „Die obligatio ist die Seele des Vermögens, sie kann geradezu das mobilisirte Vermögen genannt werden.“****) Hogy a napjainkban mindig nagyobb tért foglaló pénzgazdasággal járó forgalmi hitel egyáltalában lehetségessé legyen, az obligatiók nem szoríthatók elválhatlanul azon személyekre, kik között először keletkeznek, mert különben ép oly bizonytalanok volnának, mint azon személyek élettartama. De kinek is jutna eszébe az obligatióknál a tétemény személyi részére oly fősulyt helyezni? Mi legalább nem vonakodunk magunkat itt is a fenebb elmondottakhoz tartani, állítván, miként azon obligatiók, melyek valamely személy különös tulajdonsága által tartalmukra nézve erre nem iszolálvák, ettől lételüket illetőleg mint vagyonrészek függetlenek, s azon jog által, mely keletkezésüknél közremunkált, időleges alanytalanság esetében is fentarthatók minden további fictio

*) V. ö. Salkowski, Zur Lehre v. d. Novation n. r. Recht. 1. §. 2—4. old.

**) fr. 49 D. de V. S. 50, 16; fr. 91 D. eod. fr. 143 D. eod. fr. 15. D. de R. J. 50 17.

***) Modestinus ezen mozzanatot határozottan kiemeli az adóséról adott következő meghatározásában: „debitor intelligitur is, a quo invito exigi pecunia potest (fr. 108 D. de V. S.). Még határozottabban szól Ulpian a fr. 9. §. 2. D. de sta. lib. 40, 7; „ea enim in obligatione consistere, quae pecunia lui praestarique possunt.“ Ezért is tartatik ma már általában a cselekvény e tulajdonsága az obligatio lényeges kellékének. L. Kuntze Curs. d. R. R. 594. §.).

****) Kuntze i. m. 591. §.

*) Hasztalan kutatnánk a római jogban is ily értelme után; mert hogy a római jogász így argumentált volna: mivel jogelv, hogy jogok alany nélkül nem létezhetnek, a positiv jog szerint azonban a hagyatéki jogok az örökös elfogadásáig alany nélkül is fenmaradnak, ennél fogva szükséges, hogy a közbeeső időre alany képzeltessek; ezt kimutatni nagyon nehéz volna. „Niemand haben die röm. Juristen die Fictionen als ein theoretisches Hülfsmittel gebraucht um Bestimmungen, die mit bestehenden Rechtsprincipien in Widerspruch stehen, mit denselben in Einklang zu bringen.“ (Koppen. Syst. d. h. r. Erbr. 2. §. 79. jogy.)

nélkül. „Was die Jurisprudenz mit den gegebenen Mitteln und Begriffen zu Wege bringen kann, dafür soll sie keine besonderen benützen.“

Jegyzet. Hogy az itt elmondottak után a hereditas jacens jogi személynek nem tartjuk, felesleges említeni. De a fictiót különben pártolók között is merev nézet-különbség uralkodik e pontra nézve ugyannyira, hogy Keller a legnagyobb ferdeségnek tartja annak a jogi személyek közé való sorozását. „Es wäre eben so schief und haltlos die h. jac. eine juristische Person zu nennen, als wenn man z. B. die Embryo unter diesen Gesichtspunkt behandeln wollte.“ (456. §.) Így a többi közül Kuntze is állítja: „Die hered. jac. kann nicht jur. Person sein, weil der ganze Typus derselben durch den Unterschied vom individuellen Willen bedingt ist; daher wo eine Rechtsphäre sich mit dem Willenskreis eines Individuums völlig deckt, wäre es nicht rationell, den Begriff der jur. Person herbeizuziehen.“ De azért mégis „Die echte jur. Person ist nicht individuelle reelle Person, die h. i. dagegen eine individuelle fingierte Person.“ Kuntze, Excursus 384 old. Azért tehát csak ajánlható továbbra is Ungernek e tekintetbeni operatiója, mely sem több, sem kevesebb, mint: „Zurücksubjektivierung des objectivirten Vermögens.“ Valóban „schütteln wir uns.“!

Dr. FARKAS LAJOS,
n.-szabeni kir. jogakadémiai ny. r. tanár.

A váltójogi mulasztás és elévülés közti különbség, és a jogvesztés e két nemének joghatálya.

A kérdés, vajjon a szabadító elévülés a jog természet szerű megszüntetési módjai közé tartozik, vagy csupán mint eszélyességi szabály a tulajdonjog épségének rovására törvényesített, a mely kérdés körül századok óta pro és contra annyi felhozattal, e helyütt, hol váltójogi elévülés és mulasztásról lesz szó, nem bír, véleményem szerint, fontossággal; egyrészt mert minden párt elismeri, hogy a váltójogi elévülés tételes intézmény, habár sok váltójogi író szorint a váltójog: összege a kereskedők közt századok óta keletkezett szokásoknak, s így az elévülésnek már természeténél fogva nem lehetett más forrása, mint tételes intézmény; másrészt pedig azért, mert a váltójogi elévülés nem érinti a magánjogi viszonyt, mely a váltószerződésnek alapul szolgált; más szavakkal: a szabadító magánjogi elévülés különbözik a váltóitól alapjára és hatályára nézve; míg amaz azon jogi vélelmet idézi elő, miszerint az egykor támadt kötelezettség egyik vagy másik módon elenyészett, kiegyenlített, tehát míg amaz a magánjogi kötelezettséget, mint olyant érinti: emez t. i. a váltójogi elévülés a váltószerződésnek alapul szolgáló magánjogi viszonyt érintetlenül hagyja, és csak a váltójogi követelést, mint olyant, szünteti meg, miért is rendszeren, a magánjogban, a váltójog törvényeihez viszonyítva köztörvényben megállapított, erre vonatkozó szabályok a váltójogban nem alkalmazhatók; és mert továbbá a váltójogban nem nyer kifejezést a fentebbi kérdés megoldásából folyó következmény: vajjon az elévülést szükség — vagy csupán politikailag alkalomszerűnek tekintjük, vajjon azt csupán a tételes jogban megérintett esetekben, vagy általában minden jogokra alkalmazni, következményeit észtani kényszerűséggel következtetni, vagy kivételként legszűkebb körökre szorítani igazságosnak véljük, mert a váltójog maga kivételes polgári jog lévén, ugyis ezoroson kell rendeleteihez alkalmazkodni.

És velősen mondja egy váltójogtudós a „Jogtudományi Közlöny“ 1868. 19. l.

A jurista nem szereti elfogadni azt, hogy a természet: jog, mert szerinte a jogi világ a természettől és az időtől különválasztva és ennek felette áll, s azért a célszerűség által javasolt elévülést is csak alköntösben, vagyis úgy nevezett jog fictio által és alatt engedte bevezetni a jogélet csarnokába. — Ezen fictio általában elfogadott formája ez: hogy „a ki egy bizonyos időn át jogával nem él, az arról lemondani vélelmeztetik.“

A váltótörvénynek, a maga céljához képest nemcsak hogy a váltószerződési jogokat szoros formákhoz kell kötni;

hanem a váltótörvény már magában is csupán kivételi törvény, mely egyedül és közvetlenül positiv váltójogi rendeleteken alapszik, és mind a természeti, mind a közönséges polgári magán-törvénynyel csak annyiban marad közvetett összekötetésben, a mennyiben a positiv váltótörvények abból kivételt nem formálnak. *) És Grotius mondata: nihil fit a tempore, quamquam nihil non fit in tempore, sehol sem alkalmazható jobban, mint a váltójogi elévülés és mulasztásra, mert a váltójogi elévülésnél és még inkább a mulasztásnál méltán állíthatni: nem az idő az, mely megszünteti a jogot, hanem csak bizonyítási eszközül szolgál azon közbenjött körülményeknek, miből a váltójog enyészett a tételes törvények szerint következtethetni.

Célom, a hazai jog szerint, tekintettel azonban a német és francia törvényhozás intézkedéseire, — közetkező kérdéseket tárgyalni:

I. Mi különbség van a váltójogi mulasztás és elévülés között?

II. Minő esetekben van helye a váltójogi mulasztásnak?

III. Mily joghatálya van a váltójogi mulasztásnak?

IV. Minő esetekben van helye a váltójogi elévülésnek? és végre

V. Mily joghatálya van a váltójogi elévülésnek?

I. Mi különbség van a váltójogi mulasztás és elévülés között?

Noha a mulasztásnál, valamint az elévülésnél a jog bizonyos idő eltelte miatt szűnik meg, a váltói jogok megszűnése ezen két neme közt jogilag mégis különbség van:

1) A váltójogi mulasztásnál a váltói kereset keletkezése, azaz: feltételes jognak feltétlenné leendő átalakítása gátoltatik meg azért, mert az e jog fentartására megállapított cselekvények, a törvény által kijelölt időben nem teljesítettek; — a váltójogi elévülésnél azonban a már létező kereseti jog szűnik meg azért, mert a törvény által meghatározott idő alatt érvényesítve nem lett. **)

E megkülönböztetés által magyarázható meg azon körülmény, hogy a mulasztásnál a legyőzhetetlen akadály is csak nagyon ritka esetekben szolgál kifogásul, mint ezt alantabb látni fogjuk, mert ha valamely jog létesülése feltételtől függ, a jog csak a feltétel bekövetkezésével létesül.

2) A váltójogi mulasztás folytán csak a viszkereseti jog enyészik el, de soha az egyonos váltójogi kereset az elfogadó és a saját váltó kibocsátója ellen; — az elévülés által azonban nemcsak az előzők elleni viszkereset, hanem az elfogadó, illetőleg a saját váltó kibocsátója elleni váltójogi kereset is megszűnhetik.

Itt azonban megjegyzendő, hogy ezen különbség egész következetességgel csak a magyar váltótörvény és a francia code de commerce szerint áll fen, mert a német törvényhozás ismer egy esetet, a hol mulasztás által a váltójogi kereset az elfogadó, illetőleg a saját váltókibocsátója ellen is elenyészik. — Az ily mulasztás a telepített váltóknál követhetnek el, a hol, ha a váltótulajdonos a váltót a telepésnél be nem mutatja, váltójogi keresete egészen megszűnik. — (Köz. ném. vrendsz. 43. és 99. §.)

3) Az eljárásra nevez a váltójogi mulasztást hivatalból köteles a bíró vizsgálni, mert a váltójogi kereseti jog ezen váltójogi cselekvénytől feltételezve lévén, az nem létezhet. ha a váltói cselekvények meg nem történtek. A bíró a keresőt keresetével, mint olyannal, mely hatásköréhez nem tartozik; egyszerűen elutasítani fogja; — másképen van ez a váltójogi elévülésnél; mert ez kifogás tárgyát képezvén, ha a kereset alapjául szolgáló váltó már elévült volna is, a keresetlevelet az eljáró bíróság által, a felek ellenvetése nélkül hivatalból vissza nem utasíthatja, hanem arra tárgyalást rendelni köteles. ***)

4) Egy további különbség a váltójogi mulasztás és elévülés közt az, hogy míg a mulasztás kifogásul csak úgy szolgál, ha az a váltóból, óvásból, vagy az óvás közlésére szolgáló okmányokból kitűnik, vagy ezen okmányok egészen hiányzanak: az alatt az elévülésből származó kifogásokat, minden más okmányok és bizonyítási eszközök által lehet bebizonyítani.

Ugyanis általában elfogadott elv az, hogy az egyszerű megszűnt váltójogok többé föl nem élednek, — ki van ez a vtk. I. r. 77. §-ában is világosan mondva. — Ez azt rendeli,

*) Sárvári T. „A váltójog alapelvei“ című munkája 94. lp.

**) Dr. Apáthi: magyar váltójog 193. l. Blaschke: W. R. 176. és 285 l.

***) Ftk. 1863. 492. és 8696.sz.a. Szeniczai: Váltó és esőd. III. füzet 19. lap.

Kittka: Erläut. über die östr. W. O. 98. l.

Dr. Apáthi: Közöns. n. Váltójog. 379. l.